

مدرسه؛ کانون تحول

دکتر عظیم محبی

- رشد یکپارچه هویت دانش آموزان (رویکرد یکپارچه‌نگری)؛
- رشد همه‌جانبه دانش آموزان (رویکرد همه‌جانبه‌نگری)؛
- شکوفایی استعدادها و فطری (رویکرد فطرت‌گرای توحیدی)؛
- زمینه‌سازی برای درک و اصلاح موقعیت (رویکرد موقعیت‌محور)؛
- زمینه‌سازی برای نقش‌آفرینی دانش آموزان در فرایند تعلیم و تربیت (رویکرد عاملیت‌متربی)؛
- تعامل دانش آموزان با معلمان و مربیان (رویکرد تعاملی)؛
- خودآزایی، خودمدیریتی، خوداصلاحی (رویکرد خودآنگیزی و خویش‌تن‌بانی)؛
- انسجام و هماهنگی فعالیت‌های درسی، فرهنگی و مشاوره‌ای در مدرسه (مدرسه تربیت‌محور)؛
- توجه به شناخت و هدایت استعدادها در کنار آموزش مهارت‌های پایه (هویت‌یابی)؛

فرایند اجرای سند تحول چگونه باید باشد؟

۱. تدوین راهنمای تربیت در مدرسه (مبانی، اهداف، رویکردها و ...)
۲. تدوین راهنمای برنامه‌های درسی بر اساس ماهیت و اهداف دوره‌های تحصیلی، رویکردها و چرخش‌های تحولی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری با رویکرد مسئله‌محور و تلفیقی؛
۳. کاهش تمرکز در اجرای برنامه درسی در قالب واگذاری تا ۲۰ درصد تولید برنامه‌های درسی به استان، منطقه و مدرسه‌ها (در ادامه اجرای برنامه ویژه مدرسه یعنی بوم)؛
۴. بازطراحی شاخه و رشته‌های تحصیلی به‌منظور اصلاح فرایند نظام استعدادیابی و هدایت تحصیلی؛
۵. سنجش میزان و کیفیت تحقق اهداف دوره‌های تحصیلی در پایان هر یک از دوره‌های تحصیلی؛
۶. بازطراحی نظام آموزش، نظارت و ارزیابی معلمان؛
۷. تدوین آیین‌نامه‌های روشن به‌منظور مشارکت نهادهای محلی در حل مسائل مالی مدرسه‌های دولتی و به‌کارگیری روش‌های منطقی در ارتقای مسائل رفاهی فرهنگیان؛
۸. ایجاد هماهنگی و هم‌سویی آموزش دانش‌جو معلمان در دانشگاه فرهنگیان و ... با نظام برنامه درسی که سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی طراحی و تدوین می‌کند.

پی‌نوشت‌ها

۱. سند تحول بنیادین آموزش و پرورش. ۱۳۹۰.
۲. مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران. ۱۳۹۰.

پس از تأیید سند فلسفه تعلیم و تربیت جمهوری اسلامی ایران، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در سال ۱۳۹۰ به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید.^۱ در طول سال‌های گذشته تلاش‌های زیادی به‌منظور اجرای سند تحول انجام شده‌اند. بر اساس راهکارهای سند تحول، چندین برنامه در هر یک از زیرنظام‌ها تدوین شده است. کتاب‌های درسی بر اساس ساختار جدید آموزش (۳-۳-۶) اصلاح شده است، اما واقعیت آن است که هنوز سند تحول در حد مطلوب اجرایی نشده است. لذا یکی از چالش‌های فعلی، چگونگی اجرای کامل این سند است. در پاسخ به این سؤال کلیدی می‌توان اذعان داشت که تحول آموزش و پرورش باید از مدرسه آغاز شود.

چرا؟

چون مأموریت آموزش و پرورش تربیت همه‌جانبه دانش آموزان است و مدرسه کانون تربیت دانش آموزان است، لذا اجرای سند تحول را باید از مدرسه آغاز کرد. مدرسه (صالح) به‌عنوان کانون عمل و جلوه عینی نظام تربیت رسمی و عمومی، فضایی منعطف، پویا، بالنده و هدفمند است که می‌تواند زمینه کسب شایستگی‌های لازم را در متریبان، برای درک و اصلاح مداوم موقعیت بر اساس نظام اسلامی، فراهم کند.^۲ این مأموریت با نقش‌آفرینی معلمان، مربیان و مدیران مدرسه در ارتباط تنگاتنگ با خانواده‌ها و نهادهای محلی حاصل می‌شود. این مأموریت یعنی تربیت باید از چند رویکرد تبعیت کند: